

Status
A-Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde Staten
8 maart 2022

Eindtermijn
8 maart 2022

Onderwerp

Propositie 'De kracht van Delfts blauw verzilveren'

Advies

1. Vast te stellen de propositie 'De kracht van Delfts blauw verzilveren'.
2. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de propositie 'De kracht van Delfts blauw verzilveren'.

Overig advies

Aangezien de commissaris van de Koning, na rechtsgeldige besluitvorming door GS, bevoegd is de juridische binding aan te gaan, is het advies aan hem een machtiging af te geven aan dhr. Zevenbergen, gedeputeerde Bestuur en Maatschappij van de Provincie Zuid-Holland, om de propositie 'De kracht van Delfts blauw verzilveren' met gemeente Delft en Technische Universiteit Delft samen met de commissaris van de Koning namens de Provincie Zuid-Holland te ondertekenen.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om:

- de passages over het huidige en gewenste percentage sociale woningbouw in lijn te brengen met het Regioakkoord Haaglanden;
- de passage over de kosten van binnenstedelijk bouwen in lijn te brengen met het provinciale standpunt;
- navraag te doen bij de Metropoolregio Rotterdam Den Haag of zij betrokken zijn en eventueel willen meetekenen.

Bijlagen

1. Propositie 'De kracht van Delfts blauw verzilveren'.
2. Overzicht met deeloplossingen propositie 'De kracht van Delfts blauw verzilveren'.

1 Toelichting voor het College

De propositie beschrijft de financiële problematiek van Delft en de negatieve effecten daarvan voor de stad, regio en Nederland. Kansen die Delft biedt op groei en innovatie, binnen de regio en landelijk, blijven onderbenut. Het doel is te komen tot gezamenlijke oplossingsrichtingen. Deze propositie is opgesteld voor overleg met onze partners, in het bijzonder ook die op nationaal niveau.

Unieke situatie gemeente Delft

Delft kan zijn potentie nu niet volledig verzilveren, dat raakt het regionale, provinciale en nationale belang. Een belangrijke reden is dat de gemeente Delft financieel onder grote druk staat. In Zuid-Holland zijn er meerdere gemeenten die financieel onder druk staan. De situatie van de gemeente Delft is echter uniek. De inkomsten zijn onvoldoende voor de taken die de gemeente moet uitvoeren. De situatie is nijpend als gevolg van een uitzonderlijke stapeling van economische, sociale en ruimtelijke knelpunten.

Economisch

Delft is een krachtige motor voor groei en innovatie. Het Delfts ecosysteem – met de TU Delft als drager – is van internationale betekenis én essentieel voor de economische en maatschappelijke ontwikkeling van Zuid-Holland en Nederland. De kenniseconomie optimaal laten groeien en renderen, dat vraagt forse investeringen. Investeren in het behouden van kenniswerkers (expats), startups en bedrijven, in het bieden van ambtelijke ondersteuning, het begeleiden van studenten(verenigingen) en de TU Delft zelf. Het succes van het Delftse kenniscluster (Entrepreneurial Ecosystem Index 2022) kan dit tekort niet compenseren: die baten zijn vooral regionaal en landelijk.

Sociaal

Delft is een stad van uitersten. De sociale disbalans is zichtbaar in de opbouw van de woningvoorraad, met een uitzonderlijk hoog percentage sociale huur en woningen van matige kwaliteit (kijkende naar de energielabels). In meerdere buurten is er een combinatie en stapeling van sociaaleconomische problemen, die passende ondersteuning vraagt. Voor de meer kapitaalkrachtigen zijn er relatief en absoluut weinig woningen beschikbaar. Dit geheel leidt tot hoge uitgaven voor de gemeente, en relatief lage inkomsten uit lokale heffingen.

Ruimtelijk

Delft is een ruimtelijk beklemd stad en heeft een unieke ligging tussen twee G4 steden. Aan de gemeente vast liggen verschillende wijken die gebruik maken van de Delftse voorzieningen. Delft is een stad met ruim 103.000 inwoners, maar voorziet ten minste 120.000 mensen. Dat terwijl zij in de huidige systematiek van het gemeentefonds voor slechts circa 88.500 mensen gelden ontvangt. Dat komt door het zwaartekrachtmodel in het gemeentefonds. De steden Den Haag en Rotterdam wordt in dit model veel 'gewicht' toebedeeld. Ruimtelijk speelt ook het dragen in de financiering van de spoortunnel (Rijksinfrastructuur) en de geleide afbouw van de grondwateronttrekking.

De gemeente is door de jaren heen in deze huidige situatie gegroeid. Reeds in 2015 stond de gemeente onder financieel preventief toezicht van de provincie Zuid-Holland, en in 2021 nogmaals. Er is geen simpele oplossing die Delft uit haar problemen helpt. Het vraagt een langjarige aanpak om Delft aan haar huidige situatie te laten ontworstelen.

Inzet van de propositie en deeloplossingen (bijlage 1 & 2)

De kracht van Delft als hefboom voor innovatie is essentieel voor het groeivermogen van Nederland en voor onze brede welvaart. De stad kan deze positie niet alleen op eigen kracht behouden en versterken. Het vraagt om structurele samenwerking met een gezamenlijke inzet van gemeente, partners in de stad (zoals de TU en DSM) en de regio, provincie, én inzet van de Rijksoverheid. Alleen op die manier kan worden gewerkt aan het oplossen van de knelpunten die Delft nu belemmeren.

Er is niet één oplossing. Daarom is het voorstel om met de propositie (bijlage 1) in te zetten op:

- het voorzieningenniveau in Delft, de stedelijke basis, op orde te brengen en opgebouwde tekorten weg te werken. Die achterstand is ontstaan door een jarenlang te kleine bijdrage uit het gemeentefonds.
- het vinden van een oplossing van het structurele tekort aan bijdrage uit het gemeentefonds.
- het vinden van een oplossing voor de hoge financiële last die Delft draagt op de dossiers spoortunnel en de grondwateronttrekking.
- het samen fors investeren in de kenniseconomie, o.a. in Delft Zuidoost: een gebied dat economisch van nationaal belang is en de Delftse onderzoekinfrastructuur voor de kennisindustrie.

Op bovenstaande punten wordt een samenhangend pakket van acht deeloplossingen geformuleerd. Bijlage twee geeft een korte samenvatting van de deeloplossingen weer en aangevuld. De provincie Zuid-Holland en regio hebben in de afgelopen jaren de gemeente op verschillende manieren bijgestaan en doen dat nog steeds. Dit is echter onvoldoende voor Delft. Daarom richten de deeloplossingen zich op de Rijksoverheid.

Bijlage twee met deeloplossingen is een indicatie. Met het bekrachtigen van de propositie wordt de intentie uitgesproken te willen werken aan een oplossing voor Delft en richting bepaald. De deeloplossingen moeten verder worden uitgewerkt en worden ieder apart bestuurlijk besproken met verantwoordelijk portefeuillehouders.

Context en governance

De propositie en oplossingen raken verschillende thema's en portefeuilles. Met betrokken partijen is afgesproken om, zoveel als mogelijk, deeloplossingen te agenderen voor bestaande bestuurlijke overleggen of tafels. Daarmee wordt 'bestuurlijke drukte' voorkomen, en blijven de juiste bestuurders verantwoordelijk. Voor uitvoering van iedere deeloplossing zal opnieuw bestuurlijke afstemming plaatsvinden met desbetreffende portefeuillehouders.

Burgemeester Van Bijsterveldt, rector Van der Hagen en cdK Jaap Smit zijn verantwoordelijk voor de voortgang van de gehele propositie en de onderlinge samenhang van de verschillende oplossingen. Daarin worden zij ambtelijk ondersteund.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excusief BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 1 - Samen werken aan Zuid-Holland
Financiële risico's	: Met het meeondertekenen van de propositie zijn er geen directe financiële risico's. Van verschillende provinciale afdelingen wordt er enkele uren per week aan ambtelijke inzet gevraagd. Te weten: Ruimte, Wonen en Bodem, Samenleving en Economie, Bestuur en Mobiliteit en Milieu. Deze inzet wordt opvangen binnen huidige bezetting. Eventuele benodigde middelen voor bijvoorbeeld het laten berekenen van de investeringsbehoefte voor deeloplossing Innovatiedistrict Delft kan uit bestaande middelen.
Beheersmaatregelen	: De propositie richt zich op (bestaande) fondsen, programma's, deals van de Rijksoverheid of beleids- of wetwijzigingen bij de Rijksoverheid. De propositie vraagt geen gelden van de provincie Zuid-Holland. Bij het verder uitwerken van de oplossingen/fiches moeten de ondertekenaars opnieuw overeenstemming bekrachtigen.

Juridisch kader

Met het medeondertekenen van de propositie gaan we een inspanningsverplichting aan, geen resultaatverplichting.

2 Voorafgaande besluitvorming

De propositie komt voort uit de bestuurlijke opdracht 'Versterken samenwerking gemeente Delft en provincie Zuid-Holland'.

- Op 8 juni 2021 is de bestuurlijke opdracht 1.0 versie besproken in de GS-vergadering.
- In juli en september 2021 is de 2.0 versie van de opdracht afgestemd met de cdK Smit en gedeputeerden Koning en Zevenbergen in hun respectievelijke portefeuillesoverleggen.
- Op 27 oktober is de bestuurlijke opdracht in een bestuurlijk overleg met de gemeente Delft bekrachtigd.

Op 8 februari 2022 is in een GS-themabespreking een concept versie van de propositie besproken. U had een positieve grondhouding en vroeg aandacht voor:

- Kosten bouwen binnen en buiten bestaand stads- en dorpsgebied;
- Behoud van start- en scaleups voor de regio wanneer deze partijen in de regio willen blijven;
- Energietransitie en brede welvaart;
- Verduidelijken unieke situatie Delft.

Op bovenstaande punten is de propositie aangepast dan wel deeloplossingen geformuleerd.

3 Proces

Na vaststelling zal op 10 maart 2022 in een bestuurlijk overleg met de gemeente Delft en de TU Delft de propositie worden bekrachtigd. Aanvullingen en/of aanpassingen op de propositie die voortkomen uit de GS-vergadering op 8 maart 2022 kunnen nog worden verwerkt voor het overleg op 10 maart.

De gemeente Delft heeft op eigen gelegenheid dit jaar met partijen gesproken over de situatie van Delft, de impact daarvan op de regio en Nederland en aan welke oplossingen zij wil werken. Met de volgende partijen is gesproken door de gemeente Delft:

- Edith Schippers, DSM
- Chris Kuijpers, BZK
- Kees van der Burg, I&W
- (Waarnemend) burgemeesters van de gemeenten Den Haag, Rotterdam, Rijswijk, Midden-Delfland en Pijnacker-Nootdorp
- DB MRDH

Uit contact tussen gemeente Delft met de Rijksoverheid is door de Rijksoverheid de suggestie gedaan om de minister van BZK een brief te sturen met in de 'cc' de bewindspersonen van AZ, OCW, EZK en I&W met het verzoek dat BZK coördinerende rol pakt voor een tafelgesprek met betrokken DG's van eerdergenoemde ministeries. Doel is om onder leiding van minister Bruins Slot een deal voor Delft uit te werken. De gemeente Delft heeft de wens uitgesproken om na de gemeenteraadsverkiezingen extern te communiceren.

Burgemeester Van Bijsterveldt heeft daarnaast de wens uitgesproken om gezamenlijk met rector Van der Hagen en cdK Jaap Smit in overleg te treden met de minister president Rutte. Burgemeester Van Bijsterveldt neemt hierin het voortouw.

4 Participatie en rolneming

De propositie is tot stand gekomen in samenwerking tussen de gemeente Delft, TU Delft, MRDH en provincie Zuid-Holland. IQ heeft ook meegewerkt.

De provincie Zuid-Holland heeft in dit traject een samenwerkende houding. In samenspel met bovengenoemde partijen is de propositie geschreven.

5 Communicatiestrategie

De gemeente Delft heeft de wens uitgesproken om na de gemeenteraadsverkiezingen extern te communiceren. Er wordt op dit moment geschreven aan een communicatieplan. Het communicatieplan zal na de gemeenteraadsverkiezingen bestuurlijk worden voorgelegd.